



Adviescollege Verloftoetsing TBS
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Jaarverslag

2013

Jaarverslag 2013

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Kerntaak	6
1.1 Inleiding	7
1.2 Aantal adviezen in 2013	7
1.3 Toelichting adviezen	8
1.4 Beslissingen namens de minister	11
1.5 Doorlooptijden	11
1.6 Incidenten	12
Hoofdstuk 2 Werkprocessen	14
2.1 Commissievergaderingen	15
2.2 Collegevergaderingen	15
2.3 Ondersteunend bureau	15
Hoofdstuk 3 Overige activiteiten	16
3.1 Lerende verlooppraktijk	17
3.2 Studiemiddag 19 april 2013	17
3.3 Onderzoek	17
3.4 Communicatie	18
Bijlage Samenstelling Adviescollege Verloftoetsing TBS in 2013	20

Inleiding

Sinds 1 januari 2008 toetst het Adviescollege Verloftoetsing TBS alle door de Forensisch Psychiatrische Centra ingediende aanvragen voor verlof van tbs-gestelden. Het gaat daarbij om vier soorten van verlof: begeleid verlof, onbegeleid verlof, transmuraal verlof of proefverlof.

Het Adviescollege Verloftoetsing TBS heeft de volgende doelstelling:

‘Het adviescollege stelt zich ten doel een onafhankelijke inhoudelijke toets van alle verlofaanvragen binnen een redelijke termijn te waarborgen en daarover een gedegen advies uit te brengen aan de minister. Hierbij betreft het adviescollege alle (recente) beschikbare informatie op het gebied van risicotaxatie en levert het adviescollege een inhoudelijke bijdrage aan de lerende verlofpraktijk.’ Deze doelstelling is geformuleerd naar aanleiding van het Besluit van de Staatssecretaris van 27 september 2007, houdende de instelling van het Adviescollege Verloftoetsing TBS (verder te noemen: het Besluit).¹

Het adviescollege bestond in 2013 uit een voorzitter, twaalf forensisch psychiaters en psychologen, drie juristen en een wetenschappelijk adviseur. De gedragsdeskundigen zijn voorgedragen door GGZ Nederland, de Forensisch Psychiatrische Centra (FPC's) en het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP). De juristen komen uit de rechterlijke macht. Twee van hen hebben deel uitgemaakt van de penitentiaire kamer van het Gerechtshof te Arnhem. Het adviescollege wordt ondersteund door een bureau, bestaande uit de secretaris van het college (tevens hoofd van het bureau), twee plaatsvervangend secretarissen en twee ondersteunend medewerkers.

In artikel 13 van het Besluit is bepaald dat de voorzitter van het college elk jaar vóór 1 maart een jaarbericht uitbrengt over de algemene bevindingen van het college naar aanleiding van de werkzaamheden van het voorafgaande jaar.

Het voorliggende jaarbericht is het resultaat van dit voorschrift en bevat een overzicht van de belangrijkste activiteiten van het college in het zesde jaar van zijn bestaan. Uiteraard is er de nodige informatie opgenomen over de adviezen die het adviescollege in 2013 heeft uitgebracht, waaronder een beknopte samenvatting van de belangrijkste overwegingen die aan deze adviezen ten grondslag hebben gelegen. Tevens worden de activiteiten beschreven die het adviescollege in 2013 op het gebied van de lerende verlofpraktijk heeft verricht.

¹ Staatscourant 1 oktober 2007, nr. 189, pg. 10.

Hoofdstuk 1

Kerntaak

1.1 Inleiding

Het adviescollege heeft volgens artikel 4 van het Besluit tot taak 'het inhoudelijk beoordelen van alle verlofaanvragen inzake ter beschikking gestelden of anderszins verpleegden die in inrichtingen waar tbs met verpleging ten uitvoer wordt gelegd verblijven en daarover gemotiveerd advies uitbrengen aan de minister'.

Het verlof dat door het adviescollege wordt getoetst, staat in het teken van desocialisatie: de terugkeer van de tbs-gestelde in de samenleving. Een uitzondering hierop wordt gevormd voor tbs-gestelden met een long stay status. Voor een aantal van hen is alleen begeleid verlof op humanitaire gronden mogelijk.

De belangrijkste vraag die het adviescollege telkens dient te beantwoorden, is of het toekennen van verlof aan een tbs-gestelde uit een oogpunt van veiligheid verantwoord is. Het adviescollege past bij dit inhoudelijk oordeel de criteria van het zogenaamde Verlofregeling TBS² toe. Deze ministeriële regeling behelst een format waaraan iedere aanvraag dient te voldoen en volgens welke de kliniek informatie moet verstrekken over achtereenvolgens:

- de voorgeschiedenis van de tbs-gestelde;
- het indexdelict (het delict dat tot het opleggen van de tbs maatregel heeft geleid);
- het delictscenario;
- de diagnostiek;
- het behandelverloop;
- de risicoanalyse (de klinische overwegingen en resultaten van de risicotaxatie die samen leiden tot interpretatie en weging van de risicofactoren bij verlof);
- het risicomanagement ten aanzien van het verlof;
- het verlofplan.

Het adviescollege beoordeelt op basis van de hiervoor genoemde onderdelen of er een positief dan wel een negatief verlofadvies aan de minister van Veiligheid en Justitie wordt gegeven. Indien het college aanvullende informatie van de kliniek nodig heeft voordat een advies verstrekt kan worden, wordt de aanvraag aangehouden. Het adviescollege kan tevens voorafgaand aan zijn advisering een zogeheten second opinion laten uitbrengen. Hierbij wordt met tussenkomst van het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) aan één of twee deskundigen gevraagd te onderzoeken of het gevraagde verlof verantwoord is.

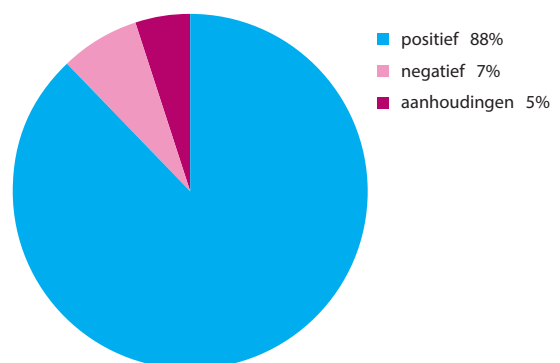
Op grond van artikel 53, tweede lid van het Reglement verpleging ter beschikking gestelden heeft de door de minister verstrekte machtiging voor verlof een geldigheidsduur van een jaar en vervalt deze daarna van rechtswege.

Voor elke tbs-gestelde met verlof moet dus elk jaar een volgende verlofaanvraag worden ingediend en deze wordt dus ook elk jaar door het adviescollege opnieuw getoetst. De beoordeling van een al bestaande verlofmachtiging wordt evaluatie genoemd. De kliniek heeft tijdens de looptijd van de machtiging de mogelijkheid om een wijziging van een bestaand verlofplan aan te vragen. Wijzigingen kunnen onder meer zien op een andere invulling van het verlof, een toename van het aantal overnachtingen of een overplaatsing naar een andere instelling. In een wijzigingsverzoek beschrijft de kliniek op welke wijze deze veranderingen doorwerken in het risicomanagement.

1.2 Aantal adviezen in 2013

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2013 heeft het adviescollege in totaal 1.868 adviezen uitgebracht. Het ging daarbij om 1.640 positieve adviezen en 136 negatieve adviezen, terwijl 92 verlofaanvragen werden aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie.

Deze cijfers zien er in schema aldus uit:



In vergelijking met 2012 is het aantal ontvangen verlofaanvragen nagenoeg gelijk gebleven. In 2012 was 89% van de adviezen positief en 6% negatief. Het aantal aanhoudingen is gelijk gebleven op 5%.

² Ministeriële regeling voor de verloftoetsing, Staatscourant 2010/nr. 21597, 31 december 2010

Hieronder zijn de adviezen van het college in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2013 weergegeven per verlofsoort:

Soort verlof en soort aanvraag	Positief advies	Negatief advies	Aanhouding
Begeleid verlof			
Nieuwe aanvraag	212 (89%)	16 (7%)	9 (4%)
Evaluatie	306 (98%)	3 (1%)	2 (1%)
Wijziging verlofplan	62 (84%)	9 (12%)	3 (4%)
Ambtshalve	7 (100%)	0	0
Onbegeleid verlof			
Nieuwe aanvraag	180 (79%)	27 (12%)	22 (9%)
Evaluatie	262 (97%)	6 (2%)	3 (1%)
Wijziging verlofplan	98 (86%)	9 (8%)	7 (6%)
Ambtshalve	11 (85%)	0	2 (15%)
Transmuraal verlof			
Nieuwe aanvraag	216 (85%)	23 (9%)	14 (6%)
Evaluatie	356 (95%)	9 (2%)	10 (3%)
Wijziging verlofplan	179 (85%)	20 (9%)	13 (6%)
Ambtshalve	11 (92%)	0	1 (8%)
Hervatting	1 (100%)	0	0
Proefverlof			
Nieuwe aanvraag	55 (78%)	11 (16%)	4 (6%)
Evaluatie	44 (97%)	0	2 (3%)
Wijziging verlofplan	6 (100%)	0	0

Het totaal aantal positieve en negatieve adviezen uitgesplitst naar soort aanvraag, zoals hierboven vermeld, is hoger dan het totaal aantal uitgebrachte adviezen in 2013 omdat in sommige aanvragen zowel een evaluatie als een nieuwe verlofmarge is aangevraagd en hierover één advies is uitgebracht.

In bovenstaand overzicht zijn eveneens de adviezen opgenomen die het adviescollege ambtshalve aan de minister heeft gegeven. Dit betreft zaken waarin het adviescollege negatief heeft geadviseerd ten aanzien van de gevraagde verlofmarge, maar wel aanleiding zag om ambtshalve positief te adviseren ten aanzien van het verlenen van een lagere verlofmachtiging.

1.3 Toelichting adviezen

1.3.1 Negatieve adviezen

Bij nadere bestudering van voormelde cijfers blijkt dat er een aantal categorieën verlofaanvragen is te onderscheiden waarover het adviescollege vaker dan gemiddeld negatief heeft geadviseerd.

- Dit betreft de volgende categorieën:
- Begeleid verlof – wijziging verlofplan (12%)
- Onbegeleid verlof – nieuwe aanvraag (12%)
- Transmuraal verlof – nieuwe aanvraag + wijziging verlofplan (beide 9%)
- Proefverlof – nieuwe aanvraag (16%)

Hieronder zijn de belangrijkste redenen aangegeven voor deze negatieve adviezen.

Begeleid verlof

De belangrijkste redenen voor de negatieve adviezen ten aanzien van de aanvragen tot wijziging van het verlofplan van een eerder verleende machtiging voor begeleid verlof, waren gelegen in het volgende:

- In vijf zaken achtte het adviescollege gelet op het risicoprofiel, de voortgang in de behandeling en de aanwezige risico's het nog niet verantwoord om over te gaan van dubbele naar eenpersoons begeleiding.
- In de overige drie zaken achtte het adviescollege begeleiding door vrouwelijke medewerkers, gelet op de problematiek en het risicoprofiel van de betrokken tbs-gestelde, (nog) niet verantwoord.

Onbegeleid verlof

De belangrijkste redenen voor de negatieve adviezen ten aanzien van de nieuwe aanvragen tot het verlenen van een machtiging voor onbegeleid verlof, waren gelegen in het volgende:

- In zestien zaken werd onbegeleid verlof door het adviescollege prematuur en onverantwoord geacht, gelet op de slechts zeer beperkte vooruitgang in de behandeling en daarmee onvoldoende zicht op en/of controle over de risico's.
- In vier zaken was sprake van een dubbele aanvraag voor zowel begeleid als onbegeleid verlof, waarbij het adviescollege van oordeel was dat de normale opbouw van

verlof conform de Verlofregeling TBS diende te worden gevolgd en dat eerst diende te worden gestart met de opbouw van begeleid verlof en een evaluatie van dit verlof voordat onbegeleid verlof aan de orde kon zijn.

- In twee zaken achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat er nog regelmatig sprake was van middelengebruik en dit onvoldoende was geproblematiseerd.
- In een zaak was er sprake van een hoog risicoprofiel en was het risicomanagementplan naar het oordeel van het adviescollege onvoldoende.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord vanwege het ontbreken van een analyse van een eerdere onttrekking aan verlof en een daarop aangepast risicomanagementplan.
- In een zaak was er naar het oordeel van het adviescollege teveel onduidelijkheid over het toekomstperspectief en de wenselijkheid van een zinvolle dagbesteding.
- In een zaak vond het adviescollege de risico's onverantwoord hoog en het gevraagde verlof, ongeacht de op handen zijnde beëindiging van de tbs maatregel, uit het oogpunt van veiligheid niet verantwoord.

Transmuraal verlof

De belangrijkste redenen voor de negatieve adviezen ten aanzien van de nieuwe aanvragen tot het verlenen van een machtiging voor transmuraal verlof dan wel een wijziging van het verlofplan, waren gelegen in het volgende:

- In acht zaken achtte het adviescollege transmuraal verlof prematuur, omdat de vervolgvoorziening nog niet bekend was en een daarop toegespitst risicomanagementplan ontbrak.
- In acht zaken achtte het adviescollege transmuraal verlof prematuur, omdat er gelet op instabiliteit en kwetsbaarheid van de tbs-gestelde twijfels waren over de geschiktheid van de beoogde vervolgvoorziening.
- In vier zaken hadden er zich incidenten voorgedaan en ontbrak een analyse van de incidenten en daarmee samenhangend een aanpassing van het risicomanagement, zodat het adviescollege het verlof niet verantwoord achtte.
- In drie zaken achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord, omdat er geen concreet verlofplan aanwezig was en geen risicomanagementplan dat was toegespitst op het gevraagde verlof.
- In twee zaken was er geen overeenstemming tussen de kliniek en de tbs-gestelde over het uitstroombestemming naar het oordeel van het adviescollege onvoldoende in behandeling.
- In twee zaken was er sprake van spanning tussen de opbouw van het verlof in het plan van de kliniek en het advies en de risicotaxatie van de multidisciplinaire rapporteurs.
- In twee zaken werd de stap van (semi) begeleid verlof naar transmuraal verlof met onbeperkte onbegeleide vrijheden

te groot geacht.

- In twee zaken achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat de tbs-gestelde nog onvoldoende in behandeling was, waarbij er geen overeenstemming was over het delictscenario en er nog vragen waren over de diagnostiek.
- In twee zaken werd transmuraal verlof ten behoeve van samenwonen met de partner van de tbs-gestelde door het adviescollege prematuur geacht, omdat er nog vragen bestonden ten aanzien van de relatie, de monitoring hiervan en de betrouwbaarheid van de tbs-gestelde.

Proefverlof

De belangrijkste redenen voor de negatieve adviezen ten aanzien van de nieuwe aanvragen tot het verlenen van een machtiging voor proefverlof, waren gelegen in het volgende:

- In twee zaken achtte het adviescollege het raadzaam om de gevraagde overplaatsing naar een vervolgvoorziening eerst binnen de geldende machtiging voor transmuraal verlof te realiseren. In deze zaken werd de gelijktijdige overgang naar proefverlof een te grote stap geacht.
- In een zaak achtte het adviescollege proefverlof prematuur omdat de vervolgvoorziening nog niet bekend was en recente ontwikkelingen niet waren meegenomen in het maatregelrapport.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat het toekomstige traject onvoldoende concreet was, de dagbesteding en begeleidbaarheid te wensen overlieten en de zelfstandigheid van de tbs-gestelde ontoereikend werd geacht.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat niet duidelijk was hoe de recente overplaatsing naar een FPA was verlopen en de reclasering het recidiverisico als hoog inschatte.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord wegens onbetrouwbaar en risicovol gedrag van de tbs-gestelde en het feit dat de risicotaxatie volgens de multidisciplinaire rapporteurs minder gunstig uitviel door het heimelijke gedrag.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord vanwege een ernstig incident omtrent middelengebruik.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat er geen sprake was van een dagbesteding, terwijl dit een noodzakelijke voorwaarde voor proefverlof werd geacht.
- In een zaak was proefverlof volgens het adviescollege prematuur vanwege instabiliteit van de tbs-gestelde en recente terugplaatsingen in de kliniek wegens psychiatrische decompensatie.
- In een zaak achtte het adviescollege het verlof niet verantwoord omdat uit het maatregelrapport bleek dat de tbs-gestelde niet van plan was om zich aan de voorwaarden te houden, het niet eens was met de diagnose van de kliniek en ernstige twijfels had over de samenwerking.

1.3.2 Positieve adviezen met voorwaarde(n)

Het adviescollege heeft in 2013 in 226 gevallen positief geadviseerd ten aanzien van het verlenen van het gevraagde verlof, maar daarbij één of meer aanvullende voorwaarden gesteld omtrent de uitvoering van het verlof. In 2012 heeft het adviescollege in 189 adviezen een aanvullende voorwaarde gesteld, dus dit betreft een aanzienlijke toename.

In onderstaand overzicht staan de voorwaarden vermeld die in 2013 in een advies zijn opgenomen. Per voorwaarde is aangegeven hoe vaak deze in 2013 in een advies voorkwam. Hierbij wordt opgemerkt dat in één advies meerdere van de hieronder vermelde voorwaarden kunnen staan.

Voorwaarde	Frequentie
Het verlof is beperkt tot een bepaalde stap van het verlofplan	86x
Het verlof wordt toegekend voor verblijf in een bepaalde voorziening	33x
Voorwaarde van dubbele begeleiding	20x
Voorwaarde ten aanzien van mannelijke begeleiding tijdens de verloven	19x
Het verlof wordt toegekend zonder overnachtingen	11x
Er wordt een beperking gesteld in het soort overnachtingen	11x
Met uitzondering van groepsverloven	9x
De beveiligde of dubbel begeleide fase dient uit minimaal vijf verloven te bestaan	8x
Er dient sprake te zijn van een beveiligde fase	7x
De beveiligde fase dient te worden gevolgd door een dubbel begeleide fase	6x
Met uitzondering van bepaalde stappen in het verlofplan	5x
Voorwaarde ten aanzien van gefaseerde opbouw in het verlofplan	5x
Algemene voorwaarde ten aanzien van de begeleiding	4x
Voorwaarde ten aanzien van doelgerichtheid verloven en/of begrenzing in tijd	4x
Voorwaarde inzake gebruik van libidoremmende medicatie	3x
Er wordt een maximum gesteld aan het aantal overnachtingen	2x
Nauwgezette controle dat betrokkene voldoet aan de verlofvoorwaarden	2x
Betrokkene dient te zijn ingesteld op zuchtremmende medicatie	2x
Voorwaarde inzake gebruik van antipsychotische medicatie	1x
Mits het openbaar ministerie niet tot vervolging overgaat	1x
Met uitzondering van gedoogbeleid ten aanzien van softdrugs	1x
Voorwaarde dat alle verloven beveiligd plaatsvinden	1x
Voorwaarde ten aanzien van de start van relatiegesprekken voor het verlof	1x
Voorwaarde inzake strikte handhaving van het signaleringsplan	1x

Als het vorenstaande wordt vergeleken met het jaarverslag van 2012, dan blijkt dat er met name een toename zichtbaar is in de volgende voorwaarden:

- Het verlof wordt toegekend voor verblijf in een bepaalde voorziening (van 19 naar 33).
- Het verlof is beperkt tot een bepaalde stap van het verlofplan (van 76 naar 86).
- Voorwaarde ten aanzien van mannelijke begeleiding tijdens de verloven (van 10 naar 19).

1.4 Beslissingen namens de minister

De gang van een verlofaanvraag ziet er in het kort als volgt uit.

Indien de kliniek (het behandelteam) van mening is dat een tbs-gestelde (weer) in aanmerking komt voor verlof, stelt zij een verlofaanvraag op. Deze wordt vervolgens besproken in een interne commissie die het gevraagde verlof toetst. Als deze interne verloftoetsingscommissie akkoord is met de aanvraag wordt deze verstuurd naar de Verlofunit van DJI.

De Verlofunit toetst of de aanvraag voldoet aan alle procedurele vereisten uit de Verlofregeling TBS. Als de stukken in orde en compleet zijn, wordt de aanvraag doorgestuurd naar het adviescollege. Vervolgens beoordeelt een commissie van het adviescollege de aanvraag in zijn volle omvang aan de hand van de criteria neergelegd in de Verlofregeling TBS. Het advies van het college luidt positief of negatief, waarbij het college aangeeft welke overwegingen aan het advies ten grondslag liggen. Het advies wordt vervolgens verzonden naar de Verlofunit.

Namens de minister van Veiligheid en Justitie beslist het hoofd van de Verlofunit of een machtiging voor het gevraagde verlof kan worden verleend. Bij deze beslissing voert hij een marginale toets uit. Een negatief advies van het adviescollege moet op grond van artikel 7 lid 1 van het Besluit altijd worden overgenomen. Er kan van een positief advies op beperkte gronden worden afgeweken. Daarvoor moet wel een motivering worden gegeven. Ingeval het hoofd van de Verlofunit negatief beslist na een positief advies van het college is sprake van een zogeheten contraire beslissing. Het hoofd van de Verlofunit kan een contraire beslissing nemen op bestuurlijke, juridische of maatschappelijke gronden.

Het adviescollege heeft in 2013 acht contraire beslissingen namens de minister ontvangen.

- In vijf zaken heeft het hoofd van de Verlofunit een aanvraag voor proefverlof afgewezen. Eenmaal omdat een opname ter observatie in een FPA niet paste bij het doel van proefverlof en viermaal omdat er met het proefverlof feitelijk niets veranderde aan de situatie ten opzichte van transmuraal verlof en er nog geen zicht was op terugkeer in de maatschappij.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit een aanvraag voor begeleid verlof afgewezen, omdat hij van oordeel was dat de door het AVT geadviseerde verlofvorm (begeleid verlof met beveiliging gedurende de hele verlofperiode in plaats van afname van de beveiliging tijdens begeleid verlof) oneigenlijk was.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit een wijziging van het verlofplan van een machtiging voor begeleid verlof afgewezen, vanwege slachtofferbelangen en mogelijke politieke en maatschappelijke onrust.

- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit bij een machtiging voor transmuraal verlof een beperking aangebracht in het aantal toegestane overnachtingen bij het netwerk. Er is geen motivering gegeven waarom in deze is afgeweken van de verlofaanvraag en het advies van het AVT.

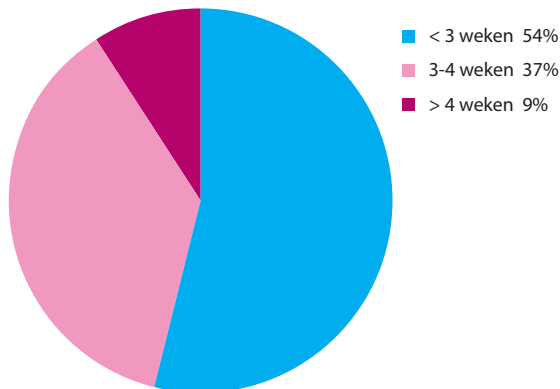
Het hoofd van de verlofunit heeft daarnaast in vijftien zaken een extra voorwaarde gesteld aan de verleende verlofmachtiging.

- In negen zaken heeft het hoofd van de Verlofunit een beperking aangebracht in het voorliggende verlofplan, vanwege slachtofferbelangen.
- In twee zaken heeft het hoofd van de Verlofunit een bepaald verlofdoel uitgesloten in de machtiging. Dit betrof eenmaal het bijwonen van uitvaarten van familie of vrienden en eenmaal prostitutiebezoek.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit bij een aanvraag voor begeleid verlof de voorwaarde van dubbele begeleiding gesteld, omdat hij een extra evaluatiemoment nodig achtte gelet op de aard van het indexdelict en de maatschappelijke commotie die het verlof teweeg zou kunnen brengen.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit bij een aanvraag voor proefverlof de voorwaarde gesteld, dat betrokkene zich volledig onthoudt van alcohol en drugs.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit bij een machtiging voor transmuraal verlof als voorwaarde gesteld dat vanuit de transmurale setting wordt gestart met beveiligde en dubbel begeleide verloven. Het AVT achtte dit niet noodzakelijk en in de beslissing is geen motivering gegeven waarom in deze is afgeweken van de verlofaanvraag en het advies van het AVT.
- In een zaak heeft het hoofd van de Verlofunit bij een aanvraag voor begeleid verlof de start met een dubbel begeleide fase als voorwaarde gesteld, ondanks dat de kliniek gemotiveerd had aangegeven waarom ze hier van af wilden zien. Er is geen motivering gegeven waarom in deze is afgeweken van de verlofaanvraag en het advies van het AVT.

1.5 Doorlooptijden

Het adviescollege streeft ernaar om binnen drie weken na ontvangst van een verlofaanvraag een advies te zenden aan de minister. Voor het vaststellen van de doorlooptijd geldt als begin de datum van binnenkomst van de aanvraag bij het adviescollege en als einde de datum waarop het advies aan de Verlofunit wordt verzonden.

In de periode van 1 januari tot en met 31 december 2013 is 54% van de verlofaanvragen binnen een termijn van drie weken afgehandeld. Een termijn tussen de drie en vier weken bleek nodig voor 37% van de aanvragen en 9% werd verwerkt na vier weken. Hieronder staan de percentages in een schema weergegeven.



Doorlooptijd 2013

De doorlooptijd is in de periode van 1 mei tot 1 september 2013 opgelopen, omdat er in juni 2013 onverwacht en onaangekondigd een groot aantal verlofaanvragen bij het adviescollege binnen is gekomen. In die maand heeft het adviescollege 176 aanvragen ontvangen, terwijl er binnen de zeven commissievergaderingen per maand ruimte is om maximaal 140 aanvragen te behandelen. De maanden ervoor lag het aantal ook reeds hoog met respectievelijk 154 aanvragen in april en 151 aanvragen in mei. Inmiddels is de achterstand grotendeels ingehaald door het inplannen van extra vergaderingen. Daarbij is het aantal aanvragen in juli sterk gedaald. Het adviescollege is afhankelijk van het tijdstip waarop de Verlofunit de aanvragen na de procedurele toets doorstuurt en een dergelijke onregelmatige wijze van insturing zorgt voor ernstige fluctuaties in de doorlooptijd. Hier is in het halfjaarlijks overleg met de ketenpartners aandacht voor gevraagd.

1.6 Incidenten

Tijdens verlof doen zich soms ernstige geweldsincidenten voor. Als achteraf van zo'n incident blijkt, past het adviescollege het interne incidentenprotocol toe. Het protocol betreft incidenten tijdens verlof en/of onttrekkingen. Het behelst een evaluatie van het incident binnen het college en biedt de mogelijkheid van een reflectie op de werkwijze en de verloftoetsing binnen het college.

In 2013 hebben er zich geen ernstige incidenten tijdens verlof voorgedaan.

Hoofdstuk 2

Werkprocessen

2.1 Commissievergaderingen

Overeenkomstig artikel 2 lid 3 van het Besluit vindt de behandeling van de verlofaanvragen binnen het college plaats in commissies. Elke commissie bestaat uit drie gedragsdeskundigen, van wie tenminste één psychiater en één psycholoog. De commissievergaderingen worden voorgezeten door één van de drie juristen van het college en worden genotuleerd door de secretaris van het college of diens plaatsvervanger. De commissies hebben een telkens wisselende samenstelling. Per commissievergadering worden in de regel maximaal twintig verlofaanvragen besproken en van een advies voorzien. Er vonden in 2013 per maand gemiddeld zeven commissievergaderingen plaats.

Het bureau zorgt onder meer voor het administratief voorbereiden en ondersteunen van de commissievergaderingen en het verzorgen van de verslaglegging van de commissie- en collegeberaadslagingen. Verder beheert het bureau de registratie van de verlofaanvragen en adviezen en houdt toezicht op de (maximale) duur van de adviesprocedure. En ten slotte bewaakt het bureau de consistentie van de adviezen van het college.

Naar buiten toe fungeert het bureau als eerste aanspreekpunt en gesprekspartner voor de diverse ketenpartners en voor belangstellenden.

2.2 Collegevergaderingen

Het adviescollege komt gemiddeld drie keer per jaar plenair bijeen. Tijdens deze collegevergaderingen wordt de algemene gang van zaken binnen het college besproken. De agenda wordt door de voorzitter samen met het bureau voorbereid. Het tweede deel van een collegevergadering wordt telkens gebruikt voor het bespreken van inhoudelijke onderwerpen uit de praktijk, desgewenst door het uitnodigen van een externe spreker. Het wordt van essentieel belang geacht om de kennis van de leden ook op deze wijze up to date te houden.

In 2013 zijn tijdens de collegevergaderingen onder meer voordrachten gehouden over de volgende inhoudelijke onderwerpen:

- LAP en longstay – Mr J.A.W. Lensing, senior-raadsheer in het gerechtshof te Arnhem en voorzitter van de Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg.
- Epidemiology 2012 – Dr. I. Embley, toenmalig directeur van het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP).
- Besluitvormingsprocessen – Dr. C. Witteman, hoogleraar psychodiagnostiek.

2.3 Ondersteunend bureau

Het ondersteunend bureau van het adviescollege is een kleine ambtelijke organisatie die gelet op de onafhankelijke positie van het college inhoudelijk en functioneel onder de verantwoordelijkheid van de leiding van het college valt, zo volgt uit artikel 6 van het Besluit. Alleen in organisatorisch opzicht is het bureau ondergebracht bij het kerndepartement van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Het bureau heeft als eerste taak het ondersteunen van de voorzitter en de leden van het adviescollege. Deze ondersteuning geschiedt zowel op administratief en facilitair niveau als op inhoudelijk vlak.

Hoofdstuk 3

Overige activiteiten

3.1 Lerende verlofpraktijk

De parlementaire commissie Visser heeft in juni 2006 in het rapport ‘Tbs, vandaag over gisteren en morgen’³ de term ‘lerende verlofpraktijk’ geïntroduceerd. Vrij vertaald houdt dit in dat alle professionals in het tbs-veld zich actief inzetten om te komen tot een effectiever verlofbeleid met als gevolg een daling van de aantallen onttrekkingen, ontvluchtingen en incidenten. Het streven is dat door verbeteringen van de verlofpraktijk via een continu professionaliseringsproces de veiligheid van de samenleving wordt vergroot.

De lerende verlofpraktijk speelt ook bij de primaire taak van het adviescollege een rol.

Het adviescollege tracht middels de motivering van de individuele adviezen een bijdrage te leveren aan de lerende verlofpraktijk. Het adviescollege streeft er tevens naar om ook in een ruimer verband dan via de individuele adviezen een bijdrage te leveren aan de lerende verlofpraktijk, zoals door het organiseren van seminars en het publiceren van artikelen.

Het adviescollege heeft in 2012 en 2013 alle forensisch psychiatrische centra, klinieken en afdelingen in Nederland bezocht om zo een nog beter beeld te krijgen van de diverse instellingen ten behoeve van de beoordeling van de verlofaanvragen. De bezoeken hadden onder meer als doel:

- Een gesprek met de leiding van de instelling en – zo mogelijk – enkele leden van de interne verloftoetsingscommissie en het behandelteam.
- Uitwisseling van ideeën, problemen en ervaringen.
- Feedback krijgen op de werkwijze en adviezen van het adviescollege.
- Een zo goed mogelijk beeld krijgen van de verschillende voorzieningen (al dan niet gespecialiseerde afdelingen) die de instelling op het gebied van behandeling te bieden heeft, inclusief de transmurale voorzieningen (indien aanwezig), en de in de instelling geldende regeling(en) rondom verlof en risicomanagement.
- Een zo goed mogelijk beeld krijgen van de wijze waarop vorm wordt gegeven aan de samenwerking tussen de instelling en de vervolgoorzieningen.

Alle instellingen zijn bezocht door een delegatie van het adviescollege, bestaande uit in beginsel twee leden van het college samen met de (plaatsvervangend) secretaris. De bezoeken zijn door zowel de instellingen als door het college als zeer positief en informatief ervaren.

In het belang van de lerende verlofpraktijk heeft in 2013 tevens periodiek overleg plaatsgevonden met de ketenpartners. Zo bestaan er onder andere diverse overleggen tussen het adviescollege en diverse instanties binnen het ministerie

van Veiligheid en Justitie, zoals de Directie Sanctie en Preventiebeleid, de Directie Forensische Zorg (afdeling kwaliteit) en de Verlofunit TBS. Een belangrijk doel van deze overleggen is het tijdig signaleren en bespreken van knelpunten binnen de verlofpraktijk. Daarnaast vindt er jaarlijks regelmatig formeel en informeel overleg plaats met de behandeldirecteuren middels het LBHIV.

3.2 Studiemiddag 19 april 2013

Op 19 april 2013 heeft het adviescollege samen met de Landelijke Adviescommissie Plaatsing Longstay Forensische Zorg en de Penitentiaire Kamer van het Gerechtshof Arnhem een studiemiddag georganiseerd op landgoed Groot Warnsborn in Arnhem.

Tijdens de studiemiddag is de wijze van toetsing binnen de verschillende colleges behandeld, alsmede de verschillen die hierbij optreden. Het eerste deel van de middag bestond uit een toelichting op de diverse manieren waarop door de verschillende colleges in het algemeen, en juristen en gedragsdeskundigen in het bijzonder, naar de aanvragen en adviezen wordt gekeken. Tijdens dit deel van de middag werden de belangrijkste toetsingscriteria van de colleges besproken.

Het tweede deel van de middag werd vanuit de verschillende colleges de vraag besproken of in de toekomst de beoordelingen samengevoegd dan wel meer gestroomlijnd zouden kunnen worden. Hierbij is uitvoerig stilgestaan bij de voor- en nadelen van de mogelijkheid van één college in de toekomst. De deelnemende organisaties kijken terug op een geslaagde studiemiddag.

3.3 Onderzoek

In 2013 is er een onderzoek uitgevoerd naar ‘Risicomanagement in de verlofpraktijk, deel 1 Zeden’.

Een verlofaanvraag bevat een omschrijving van de risicofactoren waaruit risicomanagement volgt. In het risicomanagement van tbs-gestelden zitten grote verschillen. Het adviescollege wil in kaart brengen welke verschillen er zijn tussen de tbs-gestelden met een zedendelict en tbs-gestelden zonder zedendelict. Het risicomanagement binnen de groep zedendelinquenten bevat ook grote verschillen. De verschillen tussen de zedendelinquenten met volwassen slachtoffers en zedendelinquenten met kinderen zullen in kaart worden gebracht en tevens wordt onderzocht bij hoeveel tbs-gestelden libidoremmende medicatie is opgenomen in het risicomanagement. Voorts is het adviescollege geïnteresseerd of het risicomanagement volgens de ‘what works principes’ is opgesteld en hoe het risicomanagement van tbs-gestelden met een zedendelict eruit ziet als de tbs wordt beëindigd. Het onderzoek is uitgevoerd door de Erasmus Universiteit en de resultaten hiervan worden begin 2014 verwacht.

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2005/2006, 30 250, nrs. 4 en 5 (Parlementair onderzoek TBS).

3.4 Communicatie

3.4.1 Interne communicatie

Collegevergadering

De collegevergadering is bij uitstek het platform om zowel praktische als inhoudelijke zaken met het voltallige college te bespreken. In 2013 zijn er drie collegevergaderingen gehouden (zie hiervoor in paragraaf 2.2).

Infonet

De informatievoorziening aan de leden vindt op één centraal punt plaats, te weten op het Infonet. Dit is een afgeschermd deel van de website van het adviescollege dat alleen toegankelijk is voor de leden van het adviescollege. Op het Infonet is praktische informatie beschikbaar zoals het rooster van de commissievergaderingen, verslagen van diverse vergaderingen, formele stukken als het jaarplan en de jaarverslagen alsmede contactgegevens van alle leden. Daarnaast omvat het Infonet meer inhoudelijke informatie zoals (beleidsstukken rondom) de Verlofregeling TBS, diverse artikelen afkomstig uit vakliteratuur van de forensische psychiatrie en presentaties die diverse sprekers hebben gehouden.

3.4.2 Externe communicatie

Ketenpartners

Direct betrokken bij de verlofaanvragen zijn enerzijds de FPC's en de GGZ instellingen waar de tbs-gestelde verblijft en anderzijds de Verlofunit TBS. Door het bureau van het adviescollege en de Verlofunit is in 2013 net als voorgaande jaren veel aandacht besteed aan het in stand houden van een korte communicatielijn over de procesgang van de verlofaanvragen en de verzoeken van en aan de klinieken. Over adviezen van het adviescollege kan door de klinieken vanwege logistieke beperkingen niet achteraf met het college worden gecommuniceerd. Dat is anders met de Verlofunit. Deze is de spil tussen de klinieken en het adviescollege. Verzoeken van en aan de klinieken worden door tussenkomst van de Verlofunit afgehandeld.

Website

Het adviescollege vindt het van belang om niet alleen zijn ketenpartners, maar ook overige belangstellenden op de hoogte te houden van de diverse activiteiten van en ontwikkelingen binnen het college. Middels de website van het adviescollege wordt beoogd om zoveel mogelijk inzicht te geven in de achtergrond, taak en werkwijze van het adviescollege.

Op de website is onder meer informatie te vinden over de werkwijze en samenstelling van het adviescollege, algemene (beleids)informatie over verlof en verloftoetsing en informatie over de soorten en aantallen adviezen van het adviescollege, inclusief enkele voorbeeldadviezen. Naast informatie rondom de kerntaak van het adviescollege, worden op de website de overige activiteiten van het college genoemd. Dit betreft onder meer informatie over de seminars die het adviescollege organiseert en een toelichting op de onderzoeken die het adviescollege uitvoert. Tot slot zijn via de website publicaties als jaarverslagen en nieuwsbrieven te downloaden.

Bijwonen commissievergaderingen

Sinds de oprichting van het adviescollege is de goede gewoonte ontstaan om belangstellenden desgewenst commissievergaderingen bij te laten wonen. Belangrijke doelen hierbij zijn vergroting van het draagvlak en meer bekendheid met de werkzaamheden van het college. De regel is dat er in beginsel maximaal één persoon per vergadering als toehoorder aanwezig mag zijn. Daarbij geldt een strikte geheimhoudingsregeling, waarbij de toehoorder een geheimhoudingsverklaring dient te ondertekenen. Ook in 2013 hebben diverse personen een commissievergadering van het adviescollege bijgewoond. De ervaringen zijn positief te noemen en de toehoorders geven zonder uitzondering aan het zeer interessant gevonden te hebben en een beter beeld te hebben gekregen van wat het college doet.

Bijlage

Samenstelling

Adviescollege

Verloftoetsing TBS

in 2013

Voorzitter:

mr J.W.P. Verheugt

Secretaris:

mw. mr H.G. Leentvaar-Loohuis

Juristen/commissievoorzitters:

mw. mr I.E. Klopper-Gerretsen (advocaat-generaal)
mr H.G.W. Stikkelbroeck (vice-president gerechtshof)
mw. mr I.E. de Vries (vice-president gerechtshof)

Gedragdeskundigen:

drs A.R.A.M. Geraerts (psycholoog)
drs H.A. Gerritsen (psychiater)
drs B. van Giessen (psycholoog)
drs A.J. de Groot (psycholoog)
drs L.Th. Horsman (psychiater)
drs W. van Kordelaar (psycholoog)
drs H. Morre (psychiater)
prof. dr B.C.M. Raes (psychiater)
drs J.A.M. Reijnen (psycholoog)
drs H.T.J. Simons (psychiater)
drs P.H.L. Smeets (psycholoog)
mw. drs B.E.L. Spronk (psycholoog)
drs F.J.P. Walschot (psychiater)

Wetenschappelijk adviseur:

mw. dr I. Embley (psycholoog) tot 01-07
dr E. Bulten (psycholoog) vanaf 01-07

Plaatsvervangende leden

mr Y.A.J.M. van Kuijk (vice-president gerechtshof)
mw. drs K.M. ten Brinck (psycholoog)
drs J. Huisman (psychiater)

Bureau:

mw. mr H.G. Leentvaar-Loohuis (hoofd bureau)
mw. mr I. Kluiters (plaatsvervangend secretaris)
mw. mr A. Klerks (plaatsvervangend secretaris)
mw. J. el Azaar-Jeschar (ondersteunend medewerker)
mw. C. Kolff (ondersteunend medewerker)

Contactgegevens:

Telefoonnummer secretariaat: 0880-71 39 00
E-mailadres: secretariaat@avt.minjus.nl
Website: www.verlofadviescollege.nl

Colofon

Dit jaarplan is een uitgave van:

Adviescollege Verloftoetsing TBS
Postbus 24019 | 3502 MA Utrecht
T 0880 713 900 | secretariaat@avt.minjus.nl
www.verlofadviescollege.nl

© Rijksoverheid | Januari 2013 | Publicatie-nr. J-22409

Het Adviescollege Verloftoetsing TBS toetst verlofaanvragen van tbs-gestelden en brengt daarover onafhankelijk advies uit aan de minister. Het beoordeelt verlofaanvragen primair vanuit veiligheids-oogpunt voor de samenleving.